

Protokoll

Leidandmed	EAA.2646.1.13
Kaader	44,45,46,47
Daatum	05.06.1890
Protokoll number	5
Protokoll teema	9. Sõim ja vägivald
Märkused	

Kohtumehed			
Eesnimi	Perekonnanimi	Täisnimi	Roll
Hans	Paermann		Peakohtumees
Karel	Tammisen		Kohtumees
Ottu	Iter		Kohtumees

Kohtu ette astus **Wäenast Jüri Tamm** ja kaebas:Tema lasknud oma hobuse loigule jooma.See läinud läbi mulgu umbes 5 sammu **Joa karjasmaale**.Tema käskinud oma poja hobuse järele minna ja ära tuua sest et ta linna tahtnud minna.Poiss läinud.Korruga tulnud **Hindreki Jundas** ja tahtnud hobuse ära wiia.Poiss ei ole lasknud.Ta olnud ikka hobuse tukas kinni ja wedanud seda mõisa poole.Tema naene jooksnud kaa sinna.Seda nähes wisanud **Hindreki** kirwe maha,hakkanud kahe käega hobuse lakka kinni ja wedanud ikka hoost edasi.Naene ja poiss olnud kaa lakast kinni ja wedanud seda koju poole.**Hindreki** lasknud hobuse lakast lahti,wõtnud kirwe maast,hakanud naese rinnust kinni ja öölnud:"Ma tahan Sulle kuradile näidata!Oled Sa kellegi naene!Sa häbemata naene!"Selle peale,nähes,et **Hindreki** tema naese rinnust kinni olnud ja teda kirwega ähwardanud,jooksnud tema sinna,tõmmanud kirwe **Hindreki** õlalt ära ja öölnud:nüüd wõid minna.**Hindreki** lasknud naese rinnust lahti ja hakanud sõimates mõisa poole minema.Natukese aja pärast tulnud **Hindreki** ühes **Joa mõisa** kirjutajaga kirwe järel;Ta öölnud:Seda saate kohtu teel kätte.

Jurri Tamm(allkiri)

Tema naene **Friederike** rääkis,et hobune läbi loigu läinud **Joa mõisa** karjasmaale.Ta saatnud poisi järel seda ära tooma.Pois läinud.Korruga tulnud **Hindreki** ja tahtnud hobuse ära wiia.Tema jooksnud sinna ja hakanud **Hindrekit** paluma:Kuida wõite Teie ometi hobuse ära wiia,ta pole ju ühti paha teinud.Ta tuli ju praegult seia üle raja.Et **Hindreki Jundas** ikka hoost mõisa poole wedanud,hakanud kaa tema hobuse lakast kinni ja tahtnud hoost koju wiia.**Hindreki** lasknud Hobuse lakast lahti,hakanud tema rindu kinni,wõtnud kirwe maast ja

hakanud ähwardama: "Ma tahan Sulle kuradile näidata, Sa häbemata naene!" Ta ehmatanud kandeste. Seda nähes jooksnud tema mees sinna, tõmmanud tema õlalt kirwe ära, kui ta sellega ähwardanud ja hakanud minema. **Friederike Tamm** XXX

Kaewataw **Hindrek Jundas** rääkis: **Jüri Tamme** hobune olnud umbes 80 sammu, pärast 50 sammu **Joa karjasmaa** peal, ta wõtnud hobuse tukast kinni ja hakanud mõisa poole minema. Poiss jooksnud sinna, hakanud hobusele päitseid pähe panema. Pärast jooksnud kaa **Jüri** naene sinna, hakanud teda ähwardama: "Ma löön Sulle kirwega sisse! Ta wastanud: "Löö kui see Sulle korda läheb. **Jüri** tuli sinna, wõttis naese käest kirwe ära ja hakkas koju poole minema.

Peale seda rääkis kaa **Hindrek**, et **Jüri** hobune enne teine päew kaa **Joa karjasmaal** olnud ja kutsus selleks omale tunnistajaks **Kristian Nei**. **Indreg Juntas** (allkiri)

Tunnistus-mees **Kristian Nei** rääkis, et tema ühe korra hoost olla **Joa karjasmaal** näinud, aga ta ei tea seda mitte tõendada, kas sellsamal, woi teisel päewal. **Kristian Nei** XXX

Kohus mõistis: Seda ära kaaludes, et **Hindrek Jundas** juba mitmele korrale wale kaebtusi on süüta inimeste peale tõstnud ja et ta nüüd wägiwallaga ja terariistaga hoost tahtnud ära wiia, kui naene teda palunud ja et ta kaa oma käemeest, kui selle käest küsiti, kohtu ees õpetama hakkas ja weel paarile korrale kohut oma waele rääkimisega tülitas, wõib sellest arwata, et **Jüri Tamme** ja tema naese kaebtusel tõt leida on, pealegi, et **Jüri Tamm** ja tema naene enne ilmaski kohtu poolt trahwitud pole saanud ja kui auusad inimesed elanud on, arwas kohus **Hindrek Jundase** süüdlaseks, oma südame tunnistuse ja nende ülemal tähendatud arwamiste järele. Et **Hindrek Jundas**, kui mees ühe poisikese ja auusa abielu naesega terariista ähwardamiseks käes hoides, tülitsema hakkas ja seal juures weel kõlbmata sõimu ja teutuse sõnu luges, maksab tema teutuse eest naesele 5 rubla ja wägiwalla pruukimise eest tera-riistakäes hoides 2 rubla **Joa walla** laekasse trahwi ja et ta kohut oma waele rääkimise läbi tülitas ja käemeest õpetas maksab 1 rubla walla laekasse trahwi.

Et **Jüri Tamme** hobune **Joa karjasmaa** peale läks, maksab tema Talur. Sead. prg 1118, punkt 3. järel 10 kopikat **Joa mõisa** walitsusele kahju tasumist. Aga et ta tüli nähes tülitsejaid lahutama läks ja pääle tungija käest terariista ära wõttis, mõistis kohus teda selles asjas (süütaks) wabaks, peab aga **Hindreki** kirwe tagasi andma. Aga ükski ei tohi teist enam ähwardada ega sõimata. Edasi kaebtuse termiin 2 nädala jooksul.

Kohtuwanem: **Hans Paerman** (allkiri), kohtu kõrwamees: **Karel Tammisen** XXX, **Otto Iter** (allkiri), kirjutaja: **H. Melles** (allkiri)

Jüri Tamm nõudis edasikaebamiseks protokoli ära kirja, mida kaa ei keelatud. Ülem. Talupoja kohtu poolt arwati walla kohtu otsus lõpe-otsuseks. Sead. 9. Julist 1889 a prg 63. Walla kohtu otsus sai täidetud.

Lisanduseks: Walla kohus püüdis neid küll ilma kohtu otsust awaldamata lepitada, aga **Jüri Tamm** ega tema naene **Friederike** ei olnud koguni sellega rahul. Pärast kõiki asju ära kaaludes, mõistis kohus protokollis tähendatud otsuse. **Jüri Tamm** ega tema naene ei olnud sellega jälle rahul ja nõuudsiwad protokollis edasi kaebamiseks. Kohus keelas esite protokollis andmast, sest et Seaduses ütleb, et asjad alla 15 rubla walla kohtu otsustada jääwad ja käskis teda suusõnaga edasi kaewata, andis aga tale wiimaks protokollis

ärakirja. Põhjust, mis pärast tema edasi kaewata tahab, ei awaldanud ta kohtu ees muud, kui et **Hindrek** juba 7 korda kirwega teda ja tema naest hirmutamas ja ehmatamas on käinud ja ta ei olla sellega rahul. (Sest on näha wist, et **Jüri Tamm** suuremat oleks tahtnud panna). **Hindrek Jundas** kuulis seda, et **Jüri Tamm** ega tema naene selle mõistusega rahul ei olnud ja nõuudis kaa protokollis edasi kaebamiseks, selletähendusega, et tema seda protokollis tähendatud kohtu otsust täita ei taha. Kohus lubas kaa temale protokollis ära-kirja anda ja see saigi kaa juba temale kätte antud. Juure lisades palub ülewal tähendatud walla kohus Auulikku Ülem. Talurahwa Kohut nende asja oma seletada ja õiendada wõtta.

Kohtuwanem: **Hans Paerman** (allkiri), kirjutaja: **H. Melles** (allkiri)